

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 95. ANUL XIV.

Telegraful ese de două ori pe săptămâna : joi și Dumineca. — Prenumerarea se face în Sabiu la expediția foiești pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretialu prenemeraturinei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' po o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

tro provinciale din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și tieri straine pe anu 12 pe ½ anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 1/13 Decembrie 1866.

Inseratele se plătesc pentru intea ora cu 7. cr. sirul cu litere mici, pentru a doua ora cu 5½ cr. și pentru a treia repetare cu 3½ cr. v. a.

Diu'a de S. Andreiu.

Sabiu 30 Novembre.

Este cunoscutu ca noi suntemu asiá de fericiti, de acum de unu sru frumosu de ani impreunámu cu acésta serbatore bisericésca și serbarea onomasticei, acum a Archiepiscopului și Mitropolitului nostru Andreiu, Esc. Sea Baronulu de S i a g u n'a. Înaltu acesta deprecandu, din caus'a bólei sele, ori ce ovatiuni ce fiu sei sufletesci doriá a i le aduce și acum cá si de alte dàti, serbarea s'a redusu la servitiulu ddieescu in biserică, și la un'a ce s'a tinutu in Seminariulu archidiecesanu.

Eri asiá dáră, după rugaciunea de séra impreunata cu privighiare, pre la siése óre s'a adunatu unu numeru frumosu de onoratori, domni și domne, se intielege de sine cu cei tinatori de cleru in frunte, in sal'a Seminariului archidiecesanu. Fiindu cea mai mare parte adunati, corulu vocalu deschide solenitatea cu imnulu „Eata diu'a cea dorita“. Dupa acestu imn vine la tribuna cler. in an. III Nicolae Mircea și tine unu discursu potrivitul solenitătiei, pre care-lu propune cu vioitatea și precisiunea ce face onore și vorbitoriu și institutului a cărui elevu este. Aici sa ni se permita a incide ca discursulu se introduce cu : cele dòue impregiurări ce suntu caracteristice barbafloru mari, cari de o parte strălucescu cá o aurora inca dela inceputulu activitatii loru și de alta parte, după unu sru de fapte maretie, li se forméza aureola seu nimbulu, care are sa remana pentru vécuri, dreptu isvoru de fericire pentru omeneime si dreptu modelu pentru incuragiarea altor'a la asemenea fapte. Dupa acésta introducere intr'o ochire fugitiva spune disertatorulu faptele cele mai maretie ale Excelenței Sere P. Archiepiscopu și Metropolitu dintre cari accentuáza cu deosebire, inițiarea institutului pedagogico-teologicu; a seminariului in care acum de 3 ani incóce se ocrotescu căte 50 de juni clerici pe fia-care anu, avendu ací pre lângă instructiune, cortelu și victu (cele ale hranei); organisarea scóelorloru poporali s. a. și in fine reinvierea vechei nóstre Metropolii române. In fati'a acestoru fapte enumerate și ale altoru, pre care scurtîmea tempului nu-i iérta vorbitoriulu a le insirá, și radica modestulu cuventu și róga pre celu Atotuputinte, in mân'a cărui suntu puse destinele popórelor, cá sa tina Ddieu inca la multi ani pre Archipastoriulu nostru. In urm'a acestoru cuvinte cu care s'a terminat cuventarea, sal'a a resunat de unu intreiu sa traiésca Escel. Sea, aclamatu cu caldura din partea tuturoru celor de fată. Corulu intoná apoi imnul „Nu te teme turma mica“ și alte dòue piese potrivite solenitătiei. Cu aceste serbarea pentru acea dí se incheia. (Tote piesele fura esecute forte bine. Cele dòue din urma, care pentru noi suntu nouătăi, au facutu deosebita impressiune placuta in auditori, cu atât'a mai vertosu cu cătu un'a (din urma) e o compusetiue originala a neobositului prof. de cantári, du Dimitriu Cuntianu).

Astadi s'a celebratú st'a Liturgia, la carea se facu rugaciune din genunchi pentru indelung'a viétia a Archipastoriului nostru.

22

Fabulele in politica.

Sabiu 29 Novembre.

„Concordia“ aduce in nrulu seu 94 o corespondintia de lângă Ternav'a mare, de cuprinsulu urmatoriu :

„Dle Redactoru ! Betranulu Erodotu spune in cartea I a istoriilor sele, cumca regele Cresu avendu unu fetioru mutu doriá ferbinte, sa audia versula lui, — cumu numitulu rege a facutu totu, ce ia statu in potere, pentru că sa delature acésta scadere a fetiorului seu, și după ce prin medici nu s'a potutu folosi, a tramesu legati la vestitulu oraclu din Delfi, cugetandu, ca dora prin descooperirile facute de Pithi'a va ajunge la bucuria elu, și cas'a lui.

„S'a insielatu amar ! Legatii s'a intorsu cu unu responsum tristu invelitul cam in cuvintele urmatórie : Neprecepule ! nu dori, sa audi vocea fiu-teu resunandu intre pareti casei tale. Multu-ti este mai bine fára de ea. Pentru elu va vorbi mai întâi in dí nefericita. — Asiá response Pithi'a dela Delfi, și vorbele ei s'a impletuitu strinsu. Ca dupa spus'a aceluia-si Erodotu, imperati'a lu Cresu erá returnata, residint'a cuprinsa, palatiulu regescu inundat de persi, dintre cari unulu erá pre ací, sa stra-

punga pre insusi regele Cresu. Atunci mutulu, care veduse tóte, cuprinse de frica, pentru că sa scape a viéti'a tatane-seu, a sberatul din tóte poterile. Si vocea lui s'a deschis. Vedeti, in ce di nefericita pentru Cresu !

„Asiá amu patitú-o și noi cu „Tel. Rom.“

„Dorinda amu dorit u sa io audim vocea densului. A tacutu. Mai de multe ori a fostu interpelat u Concordia și alte diuarie, sa-si deschida rostulu de auru, sa arunce unu radiu de lumina spre a suptiá intunereculu, in care orbecámu. In desiertu, „Telegraful“ a tacutu și iéra a tacutu.

„Multu mi-amu sfermatu capulu, cá sa aslu, ce pote fi caușa acestei taceri profunde. Intr'unu tardiu mi-a venit u minte dică vechia „déca taci, pentrua nu scii ce sa graiesci, lucri intieptiesce.“ Indata amu cugetat u intru mine : „Telegraful“ vede si acum totu numai i de i s buratore si nu le pote aduce la nice unu resonumaturu. De aceea tace.

„De a fostu acesta caus'a adeverata a taceri, seu alt'a eu nu sciu anume. Destulu ca eu asiá amu tienutu si multi au fostu de unu cugetu cu mine. Si de aceea tacerea densului nice nu o am luat u invertosiaru seu vorbindu mai la intielesu : nu o am imputat u impetriri lui.

„Dara acum de vre-o dòue septembane vocea „Tel. Rom.“ s'a deslegatu. Acésta me surprinde si-mi storce intrebarea : ce s'a templat u cum s'a produsu acésta schimbare insemnata ? a radicata cine-va man'a spre capulu Telegrafului ? seu dora Telegr. a a datu de „busola basei“ si cu ea in man'a se a apucat u sa ne indrepte pre calea fericirei ? — „Telegr.“ nu se indra a ni spune lamurit, ci dice numai, ca densulu nu face nici unu pasiu in caușa natuinala si opresce strinsu, cá nici altii sa nu cutedie a intreprinde nimicu. Si apoi chiaru in numerulu mai prospetu merge ce-va mai uitandu-si rol'a de sfinx se apuca, se asterna drumulu spre Pest'a.

„Mie mi se pare, ca intre cele aduse ací din trecutulu fabulosu si presente este asemeneata. Observediu insa, ca fetiorulu lui Cresu si-a deschis vocea spre a scapá pre fatalu seu de perire, ore Telegrafulu inca-si deschide vocea sea spre a ne scapá de perire ? seu din contra ? lumineze-me. nutivul.“

Nu ni se pare intru tóte potrivita fabul'a de mai susu si de aceea ne vedem u siliti a reflecta corespondintul Concordiei prin urmatórea fabula :

„Erá unu medicu vestit, a cărui veste petrunse departe. Elu in apropierea sea nu sufcrea bucurosu pre nimenea, pentru că i era téma sa nu i se descopere secretulu. Intr'o dí i se prezenta unu mutu, care i oferese servitiulu seu. „Bine“, credea medicul, „acesta va fi bunu de mine.“ Mutulu lu petreceea la tóte operatiunile sele chiaru si cele mai grele, observă insa ca domnulu seu, medicul pe dí ce merge slabescu si din puterile fisice si din memoria si asiá devenea periculosu in intreprinderile sele pentru patientii sei. Odata erá sa faca medicul o operatiune la unu individu care erá atacat u tocmai in loculu celu mai delicatu si greu de curat, in creeri. Medicul se apuca si desface capătin'a bolnavului, mutulu erá lângă densulu. Cauta medicul dupa caușa bólelui celui ce erá sub operationea densului si observă unu viermutiu, care erá asiediatu pre peliti'a ce invaluie creerii. Medicul tinde mân'a si ia nisces clesce, cu care vrea sa inlature vermele de pre creerii bolnavului. „Stai !“ striga mutulu, „si te da in laturi, ca periclitezi esistint'a bolnavului !“ „Tu esti mutu“ reflecta medicul plin de mirare „cum de vorbesci ?“ „Nici amu fostu mutu, nici sum, ci eu amu observat, ca inrasnel'a Diale e prea mare si nu tine drépta cumpena cu cunoșintele Diale. Te-amu observat pâna acum facandu-me mutu ; acum insa candu vedu pericululu ti vorbesou.“ — Si ce e de făcutu dara ?“ intrebă medicul. „Ia cutare frundia si o tine in apropierea vermelui, ca elu de sine va veni si se va sui pre frundia.“ Si asiá a făcutu si bolnavulu au fostu mantuitu.“

Acésta aru fi dara fabul'a nóstra, din carea si va putea explicá ori si cine taceria si vorbirea nóstra, observandu si aceea, ca déca aru fi ce-va de comentat din fabul'a nóstri, apei aru

verso

trebuia sa spunem, ca in locu de mediculu un laus, unde sa substituim pre cearlatanul seu mesteru strica.

Incătu e pentru intrebările ce ni se facu de corespondintele Concordiei mai departe, noi amu crede, ca acele suntu destulu de chiaru respuse de noi in cele ce amu scrisu in anulu trecutu in cestionea momentosă, inainte si dupa diet'a dela Clusiu si in cele ce amu scrisu dela nrulu cu care amu ruptu tacerea nostra in anulu acest'a. Din acele credemu ca s'aru fi putut ori si ce omu de buna creditia convinge, ca ce intielegemu noi prin „busola basei“; ca adeca nu intielegemu nimic'a alta decat concludele nationali, cari avura pre urma de resultatu articulii din diet'a dela 1863/4; ca pre acest'a iamu aperatu in diet'a cea mai intaiu atatu de perhorescata, dela Clusiu, si aprobatu in resultatele ei unanimu dupa aceea; ca in fine dela acele aperate in dieta nu ne-amu abatutu, ca sa nu venim in neplacut'a pusetiune de a umbila cersindu prin suplici, dupa cum voiau unii in tempulu din urma, in locu de a fi membrui legilatiunei; ca amu preferit a ne sustiné pre terenulu acest'a de a pasi ca barbati de legislatiune si de alta parte de a nu ne desparti de cätra Monarchu. Cá sa intempinam asemenea repetiri si pre viitoru, sa ne sia permis u ne folosi si de o anecdota. Unu tieranu vediu ca din cei ce cescu multi folosescu spre acästa ochelari. Elu nu observa ca nu toti cäti cescu folosescu ochelari si nici ca nu toti cäti folosescu ochelari potu sa cetésca. Elu-si formă asiá dara o premisa falsa si-si cugela, ca toti cäti folosescu ochelari sci sa cetésca si deduse de aci, ca déca va folosi ochelari, si elu va putea ceti. In intipuirea acästa intra elu in pravalia si cere ochelari pentru că en ei sa pôla ceti. Elu cercă cu un'a, cercă cu a dou'a si pe rendu cu mai multe pârechi, dar in desertu. Negotiatoriulu lu intréba in fine, déca elu scio ceti? si respondiendu-i tieranulu ca nu, i da sfatul, ca asiá in desertu cerca, pentruca atari ochelari nu se afla, dupa cum i cauta elu (tieranulu), in tota lumea acest'a.

Déca asiá dara cine-va nu pricepe consecintia din congresul national la diet'a din 1863/4; déca de aci nu o pote intielege cum a urmatu le 1865; déca nu are ochi pentru urmarea mai de parte făcuta săra de a ne lasa noi de voi a nostra de basele legali, ci a ne tiné strinsu de ele si déca in fine cine-va confunda o politica nationala cu politic'a cea mare intre state si sistemele loru: apoi pentru atare omu in adevoru ne lipsescu ochelarii; — atârui omu i vomu responde si de o mija de ori si totu va dice ca nu ni-a intielesu! Cu tota acestea noi ne mai declarâmu inca odata, ca suntemu departe dela ide'a acea nenorocosa, ca sa simu cui-va dusmani, cäci nu primesce parerea nostra; straini suntemu inca si de aceea, ca sa facem din causa obiectiva lucru personalu; insa asteptam si noi ca si altii astfelu sa observe aceste principii sanctoase ale lumii cultivate si adeca sa nu ne tina de dusmani, déca nu suntemu cu ei de o parere si sa nu impugnezem personele nostre ci sa caute a areta gresielele pârleriloru nostru, ca astfelu apoi prelunga disparitatea pârleriloru nostru sa nu se vateme cauza obștesca, si strainii sa nu-si faca capitalu din acea disparitatea pârleriloru nostru.

De langa Cibinu.

27 Noverembrie 1866.

In nr. 94 alu „Concordiei“ cetirâmu o corespondintia de lângă Ternav'a mare 29 Nov. 1866 subscrisa de unu óre-care nutiulu, in care corespondintia dlu acest'a intr'unu tonu destulu de modestu, de-si cam sarcasticu, aduce nainte, dupa Erodotu: „cum regele Cresu avendu unu setioru mutu doriä serbinte, sa audia versulu lui, — cum numitul rege a facutu totu, ce ia statu in potere, pentru că sa delature acästa scadere a setiorului seu, si dupa ce prin medici nu s'au putut folosi, a tramsu legati la vestitulu oraculu din Delfi, cugetandu, ca dora prin descoperirile facute de Pithia va ajunge la bucuria elu, si eas'a lui. S'au insielatu amaru? Legatii s'au intorsu cu unu responsu tristu invelit u cam in cuvintele urmatore: Neprercepstu-le! nu doru, sa audi vocea fiu-to resunandu intre paretii casei tale. Multu-li este mai bine fara de ea. Pentru-ca elu va vorbi antaiu in di nefericita. — Asiá responde Pithia dela Delfi, si vorbele ei s'au implinitu strinsu. Ca dupa spus'a acelasi Erodotu, imperatiu lui Cresu era resturnata, residintia cuprinsa palatiulu regescu inundat u de Persi, dintre care unulu era pre aci, sa strapunga pre insusi regele Cresu. Atunci mutul care veduise totu, cuprinsu de frica, pentru că sa scape vieliu tatane-seu, a sbieratu din tota poterile. Si vocea lui s'au deschis. Vedeti, in ce di nefericita pentru Cresu!

Asiá amu patit'o si noi cu „Telegrafulu Romanu.“

Dupa acestea amintindu d. nutiulu intre altele mai departe, ca densulu impreuna cu cu altii dorindu au dorit u sa audia vocea Telegr. dar indesertu, ca densulu nu si-au potut altintre explica tacea acästa, decat ca „Telegrafulu“ vede si acum totu numai ideiUBLORU si nu le poate aduce la nici unu resonu maturu; dar acum vocea „Tel. Rom.“ s'au deslegatu, surprindiendu i storse intrebarea: „ce s'au intemplatu? au radiat cine-va spre capulu Telegrafului? seu dora Telegr. a datu de busola basei si ou ea in mana s'au apucat u sa

ne indrepte pe cauca fericirei? s. a. l.“ Apoi incheia asiá: „Mi se pare, ca intre cele aduse aci din trecutu fabulosu si prezente este asemeneata, observa insa, ca setiorulu lui Cresu si au deschis u vocea spre a scapă pre tata-seu de perire, ore Telegr. inca si deschide vocea sa spre a ne scapă de perire? s'au din contra? lumineze-me.“ Sa me ierti, dle nutiule, dar eu nu potu si intru totu de acordu cu fabula aplicata de dt'a; cäci vedi dta bine, ca setiorulu lui Cresu au fostu mutu de totu, precandu dta insuli atribui amutirea Tel. Rom. numai cu privire la acestu objectu unicu, ceea ce se vede apriatu din contestulu corespond. dtale. Cu tota acestea, ti dau dreptu in privinti'a asemeneata intre deslegarea vocei setiorului lui Cresu, si deslegarea vocei Tel. Rom., cäci, precum vocea fiului lui Cresu s'au deslegatu numai in urm'a spaimei, vediendu pre tatalu seu in nenorocire: asiá si vocea Tel. Rom. s'au deslegatu, au trebutu sa se deslege, dupa ce au vedutu pericolul ce amenintă natiunei din o atare procedura nenorocosa a unor dintre barbatii nostri inteliginti. Au nu vedi dta, dle nutiule, ca unu atare actu, aru si fosta o apriata repasire dela terenulu celu legalu, la care dupa atatea trude, nevoi si suferintie ajunsescu cu ajutoriulu lui Dsieu in 1863 si 1864, — la acel'a alu petitiunarei celei odiose, la adevarat'a cersitoria de mai nainte, de care trebuie sa se insiore totu romanulu bine simtitoriu aducendu-si aminte de ea? Au nu vedi ca in chipulu acest'a ne-amu fi dusu numai pe ghiatia, si inca pe aluncusiu celu mai mare, si ca in adevoru amu fi facutu si noi ca evreii cu cep'a loru si ca tiganulu din poveste, carele ajungandu imperatu si elu, nu iau placutu, ci au mai voitu sa se reintorce iarasi la turm'a de porci la care crescuse? Si care aru si fosta ore sorte unei astfelu de deputatiuni, si inca a uneia, ai carei membri aru si trebutu numai sa antisambrete pe la ministerii si alte autoritati inalte? de buna séma ca nu alt'a, decat totu aceea, carea o avura si alte deputatiuni asemenea ei, ale caror cereri in casulu celu mai favoritoriu au jacutu pline de polbere in archivele dicasterielor. Apoi ti place dtale o astfelu de procedura? Spune dreptu, au nu te-ai pune si dta mai bucurosu pe terenulu legilatiunei, decat pe acel'a alu suplicare? Vedi dle, Tel. Rom. se vede ca in adevoru au aflatu „busola basei“ care ne duce la fericire; cäci elu se puse pe terenulu legilatiunei elu mai bucurosu lu preferi pre acest'a celu'alu petitiunarei, alu cersitoriei; cäci acel'a e mai demn lui, e mai tare si mai imprettit u, cäci dupa acest'a pote vorbi si descoperi si romanulu nevoie si dorintele sale va sa dica ale natiunei, ca unu legilatoru, ca unu fiu alu patriei sale si nu ca unu nemnicu in patri'a sea, ca unu pariasu, ca unu cersitoriu! Totu astfelu suna si concludele nationala dle nutiule, si asiá Tel. Rom. se vede ca s'au pusu pe aceste teremuri tari, s'au inarmat u in aceste arme uriasie, si nu-i pasa de nimicu, e determinat dupa acestu terenu sa infrunte ori ce furtuni lu voru intempiná. Déca acestu terenu lu numesci dta busola, apoi ai tota dreptatea.

Ei! dar Dta, si cei de o pârere cu Dta veti dice: ca ce sorte au avutu si luptele nostre pre terenulu legilatiunei? au nu ne vedem u nimicite totu drepturile? Nu domnulu meu; pentru ca cäci sa silescu unii a le nimici de acolo inca nu urmedia ca acele se voru si nimici in fapta; apoi ori se voru nimici ori nu, — acest'a ne va arcta viitorulu — noi aveam datoria sânta a le apera din tota puterile nostre. Dar sa ne aducem aminte, ca au si avutu luptele nostre chiaru din anulu trecutu pre terenulu legilatiunei unu resultatu destulu de mare; cäci paremi-se in urm'a votului separatu alu deputatilor nostri dela diet'a din Clusiu anului trecutu, ni se asigurara din nou de cätra Imperatoriulu drepturile nostre castigate deja; apoi in urm'a participarei nostre la diet'a din Clusiu, sosi rescriptul regescu in trei limbi, se dosera protocoolele dietei in trei limbi si se asternura aceleia Imperatului iarasi in trei limbi ale tierei, va sa dica si in a nostra, ceea ce de buna séma nu aru fi urmatu, déca nu amu fi remasu prelunga terenulu legilatiunei, ci l'amu si schimbatu pre acest'a cu acel'a alu petitiunarei.

Dar veti dice mai departe, ceea ce si amintesci in corespondintia-ti; ca terenulu legilatiunei nostre nu-lu putem cauta la Pest'a, unde suntemu indrumati, si ca ducandu-ne la Pest'a tocmai ne-amu perde de sub picioare terenulu ce ni l'au datu legilatiunea din 1863 si 1864.

Eu marturisescu francu, ca nu sum si nu potu fi de acästa convictiune. Numai atunci a-si consumti si eu candu ducerea la Pest'a ca atare aru involvă in sine nimicirea autonomiei tieri nostre si contopirea ei in Ungaria. Insa intrebui, ore poate ave locu acästa cu putere deoblegatore pentru noi, déca noi nu ne vomu invoi, si déca noi ne vomu duce acolo totu o m'a si a-si aperi a peream u autonomia si drepturile politico-nationale castigate? Ore nu este totu atât'a: ori ne vomu aperi drepturile si autonomia in diet'a Ardéului, ori in a Ungariei, ori in orice care alta, unde ne-aru chiamá vocea Imperatoriului?

Eu credu, ca unu dreptu ce-lu amu, lu potu aperi ori si unde, déca vréu si déca suntu avisatu la aceludoc. Noi chiaru

sa ne ducem si la Pest'a ne-amu duce ca si acolo sa ne punem sa remanemu iarasi numai pre terenul nostru. Dar ni se va dice, ca acolo vomu si in minoritate. Ei bine, la Clusiu n'am fostu totu in minoritate? Si ce efectu moralu nu au avutu v-e-to ce-lu pusera ablegatii romani? Dupa parerea aceea voturile la unu astfelui de obiectu afundu tajatoriu, nu se numera ci se cumpa nescu. Apoi cumpanitorulu nu e diet'a, ci e Imperatul!

Dara en sa cautamu si in giuru de noi dle nutiile, si sa vedem si facu si altii? Au nu vedem pre compatriotii nostri sasi, si inca pre recunoscutii ab antiquo de: „prudentes et circumspecti“, va sa dica pre aceia cari nu din 1863 incepundu, ci de vechi inainte au fostu „recepta natio“, si cari asiá dara au paremi-se alta pusetiune cu multu mai favoritore decat a nostra, in tota privint'a, — au nu-i vedem si pre densii, ca se ducu, ba s'au si dusu deja la diet'a din Pest'a? Si credi Dta, ca ei se dusera acolo pentru ca sa-si nimicisea, si nu pentru ca sa si apeare drepturile ce le au? Mi vine a crede ca unii dintre contrari nostri toem'a s'aru bucurá, deca nu ne-amu dace si noi acolo.

Suntemu pentru activitate dle, pre basea legilor din 1863 si 1864, si credem ca toti romanii suntu pentru acésta; deci, pentru ce sa nu ne ducem ori unde nechiam a vocea Imperatoriului spre a fi activi, in interesul nostru politico-natiunalu adus in cunantia cu interesele Monarchului? Au nu acésta este bas'a congreselor natiunale, incepundu din anul 1848, si pana astazi? Asia dara sa remanemu consecinti!

Ori activitate pre terenul legislatiunei, ori resistinta pasiva, tertium non datur; apoi puté-vomu noi si pentru cea din urma?

Din acestea, precum si din scrierile Telegrafului de pana acum, poti vedea dle nutiile, ca Telegrafulu au ruptu tacerea pentru „scaparea natiunie de perire, si nu din contra“ — Ne miram insa cum te lasa inim'a ca sa adaugi si acestu „contra“ la urm'a corespondintie Diale. Au ti-au datu elu candu-va ansa la acésta? Vieti'lui e de 14 ani, si bunu si-i edu inainte macar o dovada din acestu trecutu alu seu. Telegrafulu scie tocmai din contra la contr'a Diale; si ti-aru puté aduce mai multe dovedi spre a te convinge despre acésta, ti poate spune neted, ca elu nu-ti da nici Diale nici altui'a antecitate in cans'a natiunala, preste deusulu. Telegrafulu ti-aru mai sci aduce inainte inca si alte momente caotice ale vietiei nostre natiunale, in cari Dta si cei de o parere cu Dta, iara erati in contr'a lui, si-i aruncati, ca si acum, cate tote in ochi-i, si mai pre urma trebura-tili a ve convinge ca vati astutu in retacire asiá d. e. in 1863 candu cu tinereea congresului cate nu mai descarcari si asupra Telegrafului, carele pleda pentru congresu si acum nu credem ca ve veti incumeta a nega, ca congresul ne-au datu legea dietala din 1863 si 1864. Asemenea in anul trecutu erati toti in contr'a participarii la diet'a din Clusiu, si dupa ce vediureti volulu separatu alu romanilor ablegati facutu pe bas'a motiunei Metropolitului nostru, dupa ce vediurati triumful moralu ce-lu repurtara aceia, care dintr-o DVosta nu au aplaudat purtarea fratilor nostri la Clusiu? Telegrafulu sperédia, ca totu asemenea se va intempla si acum. Numai vedeti, dle nutiile, ca au batutu óra a unspre dieceea, aru si tempulu a ne socoli mai seriosu, a nu ne mai face atatia scrupuli, — ca sa nu ne cainu!

Onu.

De pre Muresiu, in 24 Nov. 1866.

Evenimentele cele grave politice, ce se gramadescu imprejurul nostru, sorteia cea amenintata a natiuniei nostre aru pretinde astazi mai multu ca ori candu alta data o activitate energica dela barbatii competinti ai natiuniei nostre, si din cate tote aru pretinde in aceste dle grele, pline de spite, cea mai solidara contilegere, aru pretinde ca dela celu mai micu pana la celu mai mare, punendu umeru la umeru, sa formamu unu singuru corp, care nutritu de caritatea cea adeverata — fratiésca, sa fia tare de ajunsu, spre a puté sprigini sagetile si loviturile cele ce le desearca asupre ne totu acusi adversarii nostri seculari, iara pre jurnalistic'a romana ni-aru placé a o vedé purtandu standardulu armóniei si alu contilegeree natiunale, imbarbatandu si animandu spre totu ce e bunu, maretu si salutariu pentru natiune. Durese infioratore insa trebuie sa ne cuprinda pre toti cati mai avemua anima si simtiu de onore natiunala, candu pre neasceptate ne vedem deodata trasi prin ambitiunea unor — omeni lacomi de a purta numele de corifei si conducatori, ori mai scie Ddieu din ce indemnui, in cea mai trista si mai fatala situatiune. Cei ce au cettu jurnalele natiunale romane, este de vre-o döue septembri incoce, ne voru intielege, voru si astutu pre ce cale se adunara subserierile cele de mai deunadi, in urm'a unei provocari, venite dela cutare corporatiune natiunala. Destulu asta, ca noi sciindu de contilegerea cea bunarce a domnitu in causele natiunale — mai vertosu dela an. 1848 incoce intre archipastorii romani si intre barbatii cei mai eminenti ai natiuniei, sciindu de solidaritatea proclamată in congresele nostre natiunale, credeam si astadata ca tote

se facu in contilegere solidara si nici prin minte nu ne-a plesnit, ca se voru asta intre barbatii nostri omeni, cari din lacomia de ambitiune ori mai scie Ddieu din ce indemnui sa privescu numai de o jucaria causa cea sănta nationala. Dececi doi domnisciuti au vrutu sa mérge in cutare missiuno ca deputati cu subserierile nostre — fără a se si pusu in contilegere cu noi — apoi amu si acceptat ca umblandu prin Sabiu, sa se fia contilesu baremu cu Archipastorulu român de acolo, si inca — nu ca cu onu „Vladica alu Muntenegrenilor“ — dupa cum dice Gaz. Tr., ci ca cu barbatulu, a căru tactu si intiepcione inalta, n'a tras'o inca la indoieala nici cei mai aprigi inimici ai romanilor. Dloru pe semne tinendu-si de dejosire si atat'a, nu scimu nici pana astazi, ce au voit, ce au avutu de scopu cu subserierile adunate? unde, candu si cu cine au avutu contilegere? totu ce scimu este numai ca ne vedem amagiti.

Dececi ne-amu ajunge cu atat'a, inca totu aru mai si, — tréca ducase, insa ce ne supera si ne intristedia mai multu este ca vedem barbatii nostri cu cari ne mandremu odiniora, sfasiendu-se intre sine, certandu-se in fatia lumii, — mai nu scimu pentru ce, spre dama, stricarea si rusinarea natiunie, si spre nespus'a bucuria a strainului si a inimicilor nostri seculari.

Ve mai aduceti aminte Domnilor, de acea di marézia si solemnă, candu romanii transilvani, amenintiali de cele mai grele fortuni, intielegemu diu'a din 15 Maiu 1848, — se adunara laolalta in cämpulu libertăti si invocandu ajutoriul lui Ddieu jurara fratiéte eterna, si inimicii romanilor cari stau gal'a spre ai slângi prin o lovitura amutira, iara baionetele aduse acolo anume in apropiere spre ai umili remasera rusinate. Intelecti si poporul intregu era inspirat de acelasi simtiementu nobilu si săntu, de aceiasi caritate fratiésca. Ispitele si dilele cele grele ce urmaru dupa acésta, nu fura in stare a ne clati credint'a nostra, si natiunea credincioasa tronului si patriei reusi preste tote calamitatile. Juramentul romanilor de fratiéte era pentru densii unu scutu tare — o fortareta gigantica, aperata de bratiele loru ce erau totu atatea baricade nestribatute. Ce au urmatu mai departe inca scimu. In adunările natiunale dela an. 1861—1863, adunandu-se la Sabiu in jurulu archipastorilor romani cei mai eminenti barbati ai natiuniei, lucrara tol'u cu asemenea contilegere buna — proclamandu solidaritatea natiunala. Deci ea spuneti-ne dloru, cari ve luareti ostenela a ne provocă la subserierea sciutiei plenipotintie, si cari vati dedalu cu atat'a usiurintia a arunca si a improscă inventivele DVosta batjocorose, contr'a „Tel. Rom.“ — sciti DVosta, numai pentru aceea, caci ese din Sabiu; e ore bine, cu cale si consultu ca numai eac'a asiá ca din bunu senin sa trageți o lunga preste conclusele adunărilor natiunale, in care nici candu au fostu vorba de „in tre noi si in tre voi.“ Dragostea si contilegerea fratiésca ne-a sustinut si pana astazi onorea, vadi'a, si chiaru esistint'a natiunala.

Nu avem a amenintia pre nimenea, dupa cum amenintia D. F. Negruțiu pre Tel. Rom. dar asta cutedam a dice, ca si Dnii — cari se credu competinti a lucra pre celi ascunse in numele natiuniei, cu ignorarea si calumniarea atatoru barbati meritati ai natiuniei sa prjudece bine ce vréu sa lucre. Nu scimu dececi D. Can. Negruțiu poate ceti ori numai i se pare — printre strelle Tel. Rom. dar dieu si noi cetim destule printre sirulu sapteleloru dlor, pre care insa le retacemu si suferim, pentru ca sa nu mai inmultim si noi certele cele neplacute, de cari se bucura si ridu astazi cu hohotu strainii — adversarii nostri, — le retacemu, si pentru ca sa nu ne tredim si noi a primi frumoselle complimente de denuntiare, caci astazi totu ce nu e pe placul Gaz. Trans si a corespondintilor ei e reu, e crima, e tradare, e denuntiare. Fiti drepti domnilor! Ce a-ti dice DVosta — ea spuneti-ne, — candu Sabiu aru si esmisu numai de capulu seu din sinulu óre-cărei corporatiuni, ori comitetu natiunalu — seu ori cum s'aru denumi, nenele provocari de a adună subserieri in cause natiunale, — fără contilegerea Blasiului? Ce ati dice DVosta cându ómenii din jurulu Sabiu, umblandu a merge ca deputati in cause natiunale pre-umblandu-se prin Blasiu, linandu-se mandri aru asta cu dejosire a se abate si a se contilege cu Mitropolitulu român de acolo? Ce ati dice dvosla, candu „Tel. Rom.“ aru aruncă cu tote ocasiunile fara nici o crutiare, calumnii, insinuari nedrepte si cate alti de acestu felu asupra Mitropolitului român din Blasiu, seu si de ariea, dupa cum si-a luat de devisa a sea „Gaz. Trans.“ a face cu Mitropolitulu român din Sabiu? Sa nu credeti dvosla din buni, ca lomea e astazi atat de tonta ca sa nu pricépa arcanele cele acoperite sub larva de natiunalitate a acelora ómeni, cari calumniéza batjocorescu si hulesc tote cate se facu si se petrecu in Sabiu. Destulu asta ca de va mai merge la noi multu asiá, atunci apoi sa nu mai inculpam pe straini ca ne-a-pasa, ca ne facu reu, caci prin separatisme, prin sfasieturi si desbinari insine convocam si osand'a lui Ddieu, carele va sci apoi jadecá pe fiesce-carele dupa faptele sele.

Inca numai o mica observatiune, la acea insinuatiune a Dui Red. a Gazetei carele vrendu a suspiciună pe Mitropolitulu român din Sabiu, dice in nr. 88 ca „Esc. Sea, ca naseutu si crescutu

din sinulu Ungariei, și că fiu alu acelei patrii, nu pote (!) sa nu partinésca uniunea tierei adoptative cu patri'a nascerei Sale." Intrebămu pe Dlu Red. alu Gazetei au nu dlu Baritiu fu acel'a, carele in congresulu diu 1863 dupa ce aminti despre unele imprejurări a familiei sale, striga : ca cestiunea uniunei sa remana singuru la inalt'a vointia a Monarchului, despre care s'au scrisu și in Gazeta și pentru care jurnalele magiare cu deosebire insa Kol. Közl. striga Dlui B. osana ! incarcandu-lu cu cele mai frumose laude. Noi nu vremu a impută și a luă in nume de reu acesta purtare a dlu B. câci nu ne tñemu competinti a aduce judecat'a asupr'a nimenui, pentru părerile și convingerile sale individuale ; intrebămu numai, cu ce cuventu arunca pomenitulu dnu Red. pâna să faptele altor'a in spinarea Mitropolitalui din Sabiu ? Amu mai avea multe de disu insa sia destulu pentru astadata.

Amu si dorit u si cu acesta ocasiune, că sa potemu impartas'on. publicu unele corespondintie de alta natura.— Dorint'a nostra ferbinte este si va fi insa totdeun'a, ca noi români nefacendu amintire de „intre noi și voi“, sa simu, sa remanemu, sa viemu și sa murim cu români in solidaritate, in armonia și iubire fratiesca, precum amu juratu și promisu inaintea lui Ddieu și a națiunei in adunările nostre națiunale ! Sa folosim tempulu căci dilele grele suntu. Asiá sa fia ! —

Eramu sa incheiu, candu iata ne nimeresce și Concordia nr. 93 aducandu-ne o corespondintia subsemnata cu lit. W. Z. intitulata „Nici cu capulu de pétra, nici cu pétr'a de capu“. Cetindu acesta cor. cu atentiu, amu aflatu intr'ens'a calumniele cele mai inversiunate, si inventivele cele mai dejositore descarcate cu multa ura se 'ntielege de sine totu numai asupr'a Tel. Rom. si asupr'a Mitropolitalui rom. din Sabiu, incătu judecandu acesta corespondintia dupa cuprinsulu calumnielor ce le contine, merita a fi unu capu d'opera.

Nu vremu a intinde o disputa mai departe asupr'a acestei coresp., câci unde nu vorbesce nimicu alta decât ambitiunea, ur'a, invidia, reint'a și resbunarea personala precum vorbesce dlu W. Z. acolo e de prisosu a mai intinde vorbe. Asiá dara Dle W. Z. dandu mana cu fratii dtale dela G. Tr. că nisce națiunalisti si români adeverati faceti-ve pe voia, continuati-ve opulu ce l'ati inceputi, si déca ve place : bateti, loviti, dati, imbulditi, improscati balacariti și vomati căte calumnii și inventive ve vinu la gura in contr'a Tel. Rom. pentru ca vedeti dvóstra elu e din Sabiu,— si cu deosebire asupr'a Mitropolitalui rom. totu din Sabiu, pentruca sciti dvóstra, ca elu e Mitropolitalu bietiloru români ortodoxi, dati dura barbatesce in acelu facatoriu de rele, câci sciti dv. bine că si noi, ca de aru fi consula Mitropolitalu ates confessum cresunue naru avea a suferi asemenea calumnii, dati, numai inainte, déca credeti ca prin acest'a aduceti o jertfa placuta lui Ddieu și națiunei. E tempulu pote că acestu Mitropolitu sa-si ia acum plat'a pentru ostenelele și jertfele sele cele numeröse. Numai inainte, câci asiá platesce lumea ! —

Mai multi.

Eveneminte politice.

Sabiu in 30 Novembre.

Un telegramu la „Hrm. Ztg.“, de astadi, anuntia ca in sieinti'a dietala de eri a casei deputatiloru s'a ceditu proiectulu de adresa, că respunsu la rescriptulu reg. din urma, care e cam de cuprinsulu urmatoriu :

Rescriptulu din urma nu pote inlatura temerile nostre, pre lângă tóte promissiunile ce le cuprinde, pentru ca rugarea de a se restitu'i constitutiunea și continuitatea de dreptu nu s'a implinitu.

Suntu situatiuni in viézia statelor cari nu potu fi sustinute tempu indelungat fără de a deveni pericolose. O asemenea stare e candu referintiele interne ale unui statu suntu sdruncinate și in disordine. Astadi o atare situatiune e cu atâtua mai pericolosa pentruca suntu o gramada de cestiuni ce amenintia Europ'a cu incurcaturi a căroru sfersitu nu se pote vedé. Referintiele nostre interne nu suntu asia de ordinate incătu sa putemu cauta linisiti in atia la ori ce eventualitate, pre carea o aru puté aduce incurcaturi dinafara și intemplari neprevidei.

Adres'a se róga de mijloce pentru o impacare educatore de linisce. Spre acestu sfersitu este inainte de tóte de lipsa restitu'rea constitutiunei intru tóte in interesulu tierei, dinastiei și a monarhiei intregi. Cererea acest'a se baséza pre tratate fundamentale. Partea aceea a rescriptului carea tratéza de afacerile comune se va desbate dupa ce se va fi pronuntiatu diet'a asupr'a lui Amnestia sa se dea numai decât tuturor esilatiloru. Numai implementirea dorintelor potu sa realizeze impacarea. In fine si esprima bucuria, ca ce a vediutu diet'a ca ministeriulu responsabilu se va introduce și in celealte tieri ale monarchiei.—

Dintre dietele de dincolo de Lait'a voru fi deja gat'a cu desbaterile adreselor. Despre dietele din Vien'a, Linz, Salzburg, Troppau și Parenzo (Istri'a) se scrie ca inca in septemâna trecuta asiá și cea din Moravi'a a terminat desbaterea adreselor sele. Diet'a Moravici nici in anulu acest'a nu au putut aduce lucrul la o adresa. In locu de adresa, la propunerea contelui Mitrowski, se tramite o deputatiune, constatatore din capitanele

tierii și sijese membri dietali spre a depune la picioarele tronulu că respunsu la p. n. biletu de mâna espressiunea de multamita de creditia și de lealitate a Moraviei. Diet'a Boemiei desbate inca asupr'a adresei, in dietele din Gratz, Klagenfurtu și Lemberg inca curgu și acum desbaterile asupr'a adreselor.—

Faimele cele dese despre concentrari de trupe in Galiti'a din partea nostra și in Poloni'a din partea rusescă le arata foile oficiose ca suntu numai scornituri și ca relatiunile intre Vien'a și Petersburg suntu bune „Schl. Ztg.“ intaresce demintirea acest'a oficioasa cu aceea ca trupele russesci suntu asiá de putine la marginea Galitiei cum nu au fostu nici odata.

In Rom'a facu trupele francese pregatiri de a pleca cáttra casa. Pap'a nu se va duce nicairea din Rom'a și dupa esfrea francesilor, chiaru nici pâna la Civitt'a vechia. Oficierii francesi au fostu forte cu caldura primiti de Pap'a candu au fostu sa-si ia diu'a buna.

In Anglia miscările pentru reform'a legei electorale nu incetéza ci se adaugu și se marescu.

Din Messic u vinu sciri totu mai triste pentru imperiul de acolo. Imperatul sa se afle pre drumu cáttra Europ'a.—

Varietati.

ALESANDRU LÁZÁR, consiliariu la gubernulu reg. trannu, face cunoscutu prin acest'a cu anima sfasita de dorere, in numele snu și alu fiului seu AURELIU, alu filei sele IREN'A casatorita dupa Alesandru FOLYOVITS, precum și in numele departatului frate GUSTAV FRITSCH, — in numele sororei LUIS'A FRITSCH casatorita dupa JULIUS MAURER și a veduvei JOSEF'A KALMÁR; cumca intiu amat'a s'a socia

Joan'a Fritsch,

cea mai buna mama, soră și nepota, au trecutu, dupa unu morbu indelungat in alta viézia mai fericita, in 6 a l. c. inainte de amédi la 11 ore in alu 41 anu alu etatei, ear alu casatorie fericite alu 21-le.

Precum ventulu acum aducendu, acum departandu nourulu incarcatu de fortuna, tine in suspensu unu tinutu cu amenintarea pericolului de tempestă, asiá a fostu și cas'a nostra amenintata de tristulu presimtu alu acestui evenimentu forte darerosu, pre care de-si lu prevedem, acest'a prevedere insa nu ni-a potutu intru atât'a pregatit pentru că sa nu simu adencu suprinsi. Cu ochi scaldati in lacrimi și cu anima infranta de dorere cauta sa ne supunem si acestei dispusetiuni a provodintiei ddiecesi. Ni-a iubitu și a fostu iubita cu tóta ardórea, a fostu singur'a nostra fericire, și dorere, ca si-a implinitu pré de tempuri missiunea sea. In orele din urma ni-amu rugatu impreuna lui Ddieu și dupa ce a adormit u cu incredere in a totu potinete i amu inchis ochii intre lacremi de dorere.

Remasitiele pamantesci se voru immormantá in cimiteriulu publicu in 8 a l. c. la 3 ore dupa amédi dupa ritulu bis. rom. cat. dela locuinti'a din strud'a de mijlocu nr. 499 și in 10 a l. c. la 10 ore inainte de amédi se va celebrá in bis rom. cat. alu P. Piaristi santa misa pentru repausarea susfletului adormitei, la care se invita toti amicii și cunoscutii.

Clusiu, 6 Decembrie 1866.

Insciintiare de prenumeratiune,

Subscrisulu determinandu-se a pune in lucrare prepusulu seu, aratatu onaratei „Asociatiuni transilvane“ prin scrisoarea sea de 8 Martiu a. c. si declarat u mai pre largu in a II siedintia a adunărei generale ale aceleiasi in 29 Aug. totu a. c., de a edá sub ressunsetatea sea o fóia filologica-istorica, are onore a anuaciá, ca nr. primu va esi nesmintit u in 1 Ian. vechiu 1867, sub titlu :

„Archivu pentru Filologia și Istoria“; si se va continua esindu de căte doué ori pre luna, la 1 și 15 ale fiecarei, in căte 1 sau 2 côle in 4° mare.

Pretiulu abonamentul pre 1 anu intregu, prin posta e 3 fl. v. a. pentru Austri'a, 1 galbinu in natura pentru Romani'a, tramișu franco sub adres'a :

La redactiunea Archivului, — in Blasius.

Redactiunea invita pre onoratulu publicu românu la prenumeratiune cătu se pote mai curendu, cu atâtua mai multu, câci ea e decisa, cu 5 dile inainte de aparitiunea nr. I a desige definitive numerulu exemplareloru pre anulu 1867; — si totudeodata pre toti confratii, cari se occupa seriosu cu studie filologice și istorice, a ne onorá cu corespondintie de genulu acest'a.

Mai pre largu despre argumentulu acestei foi periodice se va scrie in nr. I că programa.

Corespondintie se ceru francate; pentruca la inceputi nu ne e cu putintia, a ne lasá in spese nerestrinse.

Diurnalele politice și literarie suntu rogate cu tóta onórea, a ne publicá acestu anuntiu in unulu din nrui mai deaprope, — offerindu-ne si din parte-ne asemenei servitie reciproce.

Blasius 1 Dec. n. 1866.

T. Ciaparu m. p.
„Gazet'a Transilvaniei“ et „Concordia“

Nr. 44—1

Elisavet'a lui Nicolae Zernescu din Magura, legiuin'ta sotia a lui Teodoru Rasianu din Sirne, care de doi ani a parasit u ne-creditia pre legiuțulu seu barbatu — se provoca prin acest'a in terminu de unu anu dela datulu de josu, a se infatisá cu aq'a mai sicuru inaintea subscrisulu Scaunu Protopopescu, câci la din contra — procesulu matrimonial asupra-i pornit — se va decide si in absenti'a ei, in sensulu SS. canone bisericesci. Dela Scaunulu Protopopescu alu Branului. Zernescu 1 Oct. 1866.

I. Metianu, Protopopu.